

A 1676/holdbart

Tekijä:
Sosiaalidemokraattinen
ryhmä

Käsittelijä:
Kestävä Pohjola -valiokunta

Dnro 16-00096-2

Jäsen ehdotus ruokajätteen viisaasta käytöstä ja ruokahäviö- kin vähentämisestä

Ehdotus

Sosiaalidemokraattinen ryhmä ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se käynnistää pohjoismaisen ympäristöyhteistyön toimintaohjelman puitteissa uusia aloitteita, jotka liittyvät esimerkiksi tuotanto- ja valmistusvaiheen, vähittäiskaupan, ravintoloiden ja kotitalouksien ruokahävikin vähentämiseen.

että Pohjoismaiselle energiantutkimukselle (NEF) annetaan Pohjoismaiden ministerineuvoston *vihreän kasvun* ohjelman 2015 toimintasuositukseen liittyen tehtäväksi – mahdollisesti yhteistyössä Nordic Innovationin kanssa – käynnistää toimia, joiden tavoitteena on muuntaa eloperäinen jäte ja jäännöstuotteet energiaksi.

Taustaa

YK:n vuoden 2014 raportin mukaan ruokahävikki ja hukkaan joutuva ruoka ovat kolmanneksi suurin hiilidioksidipäästöjen aiheuttaja.¹ YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestö FAO erottelee ruokahävikin (food waste) ja tuotantoprosessissa menetetyn ruoan (food loss), mutta kokonaisuutena haaskatut elintarvikeresurssit aiheuttavat merkittävän osan ihmisen toimista johtuvista kasvihuonekaasupäästöistä maailmassa. Näin ollen ruokahävikin vähentämistä tulee tarkastella tärkeänä osana maailmanlaajuisen ilmastotavoitteiden saavuttamista.

---

¹ *Food wastage footprint – Full-cost accounting, Final report*, Food and Agriculture Organization of the United Nations, 2014 <http://www.fao.org/3/a-i3991e.pdf>

Jo pelkästään Tanskassa vuonna 2011 ruokahävikkiä syntyi 540 000 tonnia, josta 237 000 tonnin arvioitiin olevan peräisin kotitalouksista.² Suurin osa ruokahävikistä syntyy kuitenkin valmistusprosessissa jo ennen kuin elintarvikkeet päätyvät kuluttajille, esimerkiksi alkutuotannossa, elintarviketeollisuudessa tai vähittäiskaupassa. Ruokahävikillä ei ole Pohjoismailla vain huomattavia ympäristöseurauksia, vaan se johtaa myös suuriin taloudellisiin tappioihin. Tanskassa on arvioitu karkeasti, että ruokahävikin laajuus on jopa 8,4 miljardia Tanskan kruunua.

Aihe on ollut esillä Pohjoismaiden neuvostossa jo aiemmin ja neuvosto on hyväksynyt vuonna 2011 suosituksen erilaisista yhteispohjoismaisista toimista³. Aihetta käsitellään myös monilla kansainvälisillä foorumeilla, ja sitä on hiljattain käsitelty Pohjoismaiden neuvoston Kestävä Pohjola -valiokunnassa.

Kiertotaloutta koskeva EU:n toimintasuunnitelma sisältää ruokahävikin yhtenä painopistealueena sitä kautta, että siinä ehdotetaan muun muassa yhteisiä mittausten menetelmiä, parannettuja päiväysmerkintöjä ja välineitä, joilla päästään maailmanlaajuisiin kestävä kehityksen tavoitteisiin ruokahävikin määrän puolittamisesta vuoteen 2030 mennessä. Lisäksi EU:ssa on uutena tavoitteena kierrättää 65 % yhdyskuntajätteestä vuoteen 2030 mennessä. *Pohjoismaiden ministerineuvoston ympäristöyhteistyön toimintaohjelman 2013–2018* väliarvioinnissa ehdotetaan osana 20 uutta aloitetta ja aihepiiriä, että yleinen ajatus kehittää muun muassa kiertotaloutta, jossa ei synny hävikkiä⁴, voisi olla erityisen tärkeää tulevaisuuden ympäristöyhteistyölle Pohjoismaissa. Ajatus kattaa myös ruokahävikin.

Pohjoismaiden ministerineuvoston vihreän kasvun ohjelmaa koskevassa väliarvioinnissa vuodelta 2015 todetaan, että ruokahävikki on ollut yksi painopistealueista. Ministerineuvoston ohjelmaan kuuluvien ruokahävikkihankkeiden tulokset viittaavat siihen, että tehokkaampi elintarvikkeiden uudelleenjakoa voi osaltaan auttaa vähentämään ruokahävikkiä Pohjoismaissa.⁵ Koska ruokajäte voisi olla biotaloudessa resurssi, haluamme korostaa lisäksi, että samassa tilannekatsauksessa – biotalouteen ja biojalostamoihin liittyvien toimien alla – suositetaan, että biotalous nostetaan yhteispohjoismaiseksi prioriteetiksi nopeamman täytäntöönpanon mahdollistamiseksi. Tähän kuuluu myös se, että maiden tulee tehdä yhteistyötä teknologian ja laitosten tutkimuksen ja kehittämisen osalta, jotta eloperäinen jäte ja alkutuotannon jäännöstuotteet voidaan kohottaa korkearvoisiksi tuotteiksi ja energiaksi.⁶

Huomioiden Pohjolan nykyisen roolin kestävien ratkaisujen edelläkävijänä tuntuisi luonnolliselta, että Pohjoismaat ottavat edelläkävijän roolin myös ruokahävikin vähentämisessä sekä väistämättä syntyvän ruokajätteen hyödyntämisessä esimerkiksi tekemällä siitä biokaasua. Tämän vuoksi ehdotamme, että a) käynnistetään pohjoismaisen ympäristöyhteistyön toimintaohjelman puitteissa uusia aloitteita, jotka liittyvät esimerkiksi tuotanto- ja valmistusvaiheen, vähittäiskaupan, ravintoloiden ja kotitalouksien ruokahävikin vähentämiseen sekä b) että Pohjoismaiselle energiantutkimukselle (NEF) annetaan Pohjoismaiden ministerineuvoston vihreän kasvun ohjelman 2015 toimintasuositukseen liittyen tehtäväksi – mahdollisesti yhteistyössä Nordic Innovationin kanssa – käynnistää toimia, joiden tavoitteena on muuntaa eloperäinen jäte ja jäännöstuotteet energiaksi.

² *Madspild i Danmark*, Tanskan elintarvike-, maatalous- ja kalastusministeriön tietolehtinen 2011:

http://mfvm.dk/fileadmin/user_upload/FVM.dk/Dokumenter/Landbrug/Indsatser/Madspild/Faktaark/Faktaark_Madspild-i-Danmark_-juni-2011.pdf

³ Suositus 16/2011/miljö. Suositus poistettiin vuonna 2013 sillä perusteella, että Pohjoismaiden neuvosto oli tyytyväinen Pohjoismaiden ministerineuvoston toimiin ja että neuvosto ottaisi asian myöhemmin uudelleen käsitteilyyn.

⁴ *Pohjoismaiden ympäristöyhteistyön toimintaohjelman puoliväliarviointi, 2013-18*, PlanMiljø, 2015, s. 27

⁵ *Norden – førende inden for grøn vækst*, 2015, s. 12 <http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:856832/FULLTEXT01.pdf>

⁶ *Ibid*, s. 4

Pohjoismaiden neuvosto

A 1676/holdbart

Tekijä:
Sosiaalidemokraattinen
ryhmä

Käsittelijä:
Kestävä Pohjola -valiokunta

Dnro 16-00096-2

Ehdotuksella saavutettaisiin pohjoismaista hyötyä, sillä Pohjoismailla on paljon teknologisia ja tieteellisiä resursseja, jotka yhdessä voivat luoda lisää arvoa uusien kestävien ratkaisujen kehittämiseen biotalouden alalla. Ehdotus sopii hyvin yhteen Pohjoismaiden ministerineuvoston biotalouden aloitteen kanssa, jonka tavoitteena on vähentää jätettä ja lisätä kierrätystä. Lisäksi se vahvistaa Pohjoismaiden asemaa kestävyyskysymyksissä kansainvälisesti ja voisi myös vaikuttaa teknisten ratkaisujen uusiin vientimahdollisuuksiin.

Ehdotuksella odotetaan muutoinkin olevan useita myönteisiä vaikutuksia sekä taloudellisesti että ympäristön kannalta. Ruokahävikin vähentäminen vaikuttaisi myönteisesti esimerkiksi maiden ilmastotavoitteisiin vähentämällä kasvihuonekaasupäästöjä. Myös taloudelliset tappiot, joita ruokahävikki edellisen ehdotuksen mukaan aiheuttaa, pienenisivät. Lisäksi investoinnit biotalouteen voisivat vaikuttaa myönteisesti haja-asutusalueiden ja rannikkoalueiden talouden ja elinkeinoelämän kehittymiseen ja luoda kasvua pienissä ja keskisuurissa yrityksissä, kuten ilmenee ministerineuvoston antamasta *vihreän talouden* ohjelman tilannekatsauksesta kesältä 2015.

Helsingissä 25. tammikuuta 2016

Annette Lind (S)
Erkki Tuomioja (sd.)
Eva Sonidsson (S)
Gunvor Eldegar (A)
Henrik Dam Kristensen (S)
Ineqi Kielsen (S)
Irene Johansen (A)
Johan Andersson (S)
Jorodd Asphjell (A)
Karin Gaardsted (S)
Knut Storberget (A)

Lars Mejern Larsson (S)
Lennart Axelsson (S)
Maarit Feldt-Ranta (sd.)
Pernille Schnoor (S)
Phia Andersson (S)
Pyry Niemi (S)
Rikard Larsson (S)
Ruth Mari Grung (A)
Suzanne Svensson (S)
Ville Skinnari (sd.)

Pohjoismaiden neuvosto

A 1676/holdbart

Tekijä:
Sosiaalidemokraattinen
ryhmä

Käsittelijä:
Kestävä Pohjola -valiokunta

Dnro 16-00096-2